

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВА ФОРМАЛІЗАЦІЯ МІЖНАРОДНИХ ПРИНЦИПІВ СТАТУСУ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Донець Тетяна Миколаївна, здобувача кафедри конституційного та міжнародного права Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент, професор кафедри конституційного та міжнародного права Національної академії внутрішніх справ

Українська нація, проголосивши курс на інтеграцію до Європи, крім приведення норм і стандартів внутрішнього життя українського суспільства у відповідність, однією з важливих складових цього процесу визначила реформування місцевого самоврядування України, без якого не може бути і мови про формування правової держави європейського типу.

Тому існує наукова і практична потреба подальшого поглибленого вивчення й аналізу проблем імплементація міжнародних принципів статусу та функціонування місцевого самоврядування в законодавство України та практику діяльності органів та посадових осіб місцевого самоврядування.

Переважає більшість наукових публікацій, дисертаційних досліджень з проблематики місцевого самоврядування стосується дореформеного періоду, і в них не враховані зміни, що сталися у політико-правових реаліях сучасної України. Необхідність реформування місцевого самоврядування, його становлення як ефективною і дієвою влади, відповідно до міжнародних принципів та засад Конституції України від 28 червня 12996 року та сучасних потреб розвитку українського суспільства, свідчить, що слід вирішити ряд питань на як на теоретичному рівні, які стосуються конституційно-правового статусу місцевого самоврядування, визначити шляхи його удосконалення з врахуванням міжнародних принципів статусу та функціонування місцевого самоврядування. При цьому потрібно мати на увазі те, що в нашій країні місцеве самоврядування має давню історію і власні традиції, які необхідно враховувати реформуванні.

Як показав аналіз стану наукової розробки проблеми організації місцевої публічної влади у вітчизняній літературі, українськими вченими створено підґрунтя для її подальшого вивчення. Вагомий внесок у дослідження цієї проблематики зробили О. Батанов [1], В. Кравченко [2], М. О. Пухтинський, В. Федоренко [3] та ін.

Україна переживає чергову спробу проведення конституційної реформи. Так історично склалося, що ініціатором конституційної реформи стає Президент України. Так, 17 травня 2012 року Указом Президента України № 328/2012 було утворено Конституційну Асамблею, статус якої визначено як спеціальний допоміжний орган при Президентові України, утвореним з метою підготовки законопроекту (законопроектів) про внесення змін до Конституції України.

Європейська хартія місцевого самоврядування є основним міжнародно-правовим документом для країн - членів Ради Європи, який містить стандарти щодо організації управління на місцях на засадах місцевого самоврядування, які є обов'язковими для держав - членів Ради Європи. Цей документ прийнято Радою Європи 15 жовтня 1985 року [4, с. 90-94].

Ратифікація Україною Європейської хартії місцевого самоврядування відбулася 15 липня 1997 року, коли Верховна Рада України прийняла Закон «Про ратифікацію Європейської хартії місцевого самоврядування». Таким чином, відповідно до ст. 9 Конституції України, це означає, що Хартія стала частиною національного законодавства України, а всі її положення у повному обсязі мають обов'язкову юридичну силу. Європейська хартія місцевого самоврядування орієнтує всі демократичні держави відносно тих принципів і рис, яким повинна відповідати організація та діяльність місцевого самоврядування в демократичних країнах, співвідношення в цих країнах місцевого самоврядування з місцевим управлінням, яке здійснюється на державній основі.

Зазначені принципи і риси, у свою чергу, дають можливість зрозуміти те велике соціальне значення і політичну роль, які притаманні управлінню, що здійснюється на регіональному, місцевому рівнях [5, с. 6]. Тому при формуванні національних принципів місцевого самоврядування у

внутрішньому законодавстві необхідно дотримуватися спільних для всіх країн - членів Ради Європи загальноєвропейських принципів місцевого самоврядування. Водночас слід пам'ятати, що найважливішими документами, які встановлюють принципи місцевого самоврядування в Україні, є Конституція України та Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні».

Чинною Конституцією України закладені принципи, правові та інституційні основи місцевого самоврядування. Проте модель місцевого самоврядування, викладена головним чином у ХІ розділі Основного Закону, є спробою пристосувати інститут місцевої демократії до політико-правових реалій, що існують в державі на той час, саме тому в цю модель закладено збереження механізмів централізації влади на місцевому рівні.

Загалом необхідно здійснити комплексну адаптацію положень національного законодавства про місцеве самоврядування до принципів та стандартів, закріплених в європейських правових документах, а саме Європейській хартії місцевого самоврядування від 15 жовтня 1985р.[4], а також додаткового протоколу до неї щодо участі у справах місцевої влади, Європейській стратегії інновацій та доброго врядування на місцевому рівні, Утрехтської декларації «Добре місцеве та регіональне врядування у нестабільний час: запорука змін» від 2009 р., Утрехтського плану дій щодо забезпечення доброго місцевого та регіонального врядування на 2010-2013 рр., рекомендації Комітету міністрів Ради Європи та Конгресу місцевих та регіональних Влад Ради Європи.

Список використаних джерел:

1. Батанов О. В. Муніципальна влада в Україні : проблеми теорії та практики : [монографія] / Батанов О. В. ; відп. ред. М. О. Баймуратов. — К. : Юридична думка, 2010. — 656 с.
2. Кравченко В. В. Муніципальне право України : [навч. посіб.] / В. В. Кравченко, М. В. Пітцик. — К. : Атіка, 2003. — 672 с.
3. Погорілко В.Ф., Федоренко В.Л. Конституційне право України: Підручник / за заг. ред. В.Л. Федоренка. — 4-е вид., перероб. і доп. — К.: Видавництво Ліра-К, 2012. — 576 с.
4. Європейська хартія місцевого самоврядування від 15 жовтня 1985р. // Зб. договорів Ради Європи: Офіц. вид. — К.: Парламент. вид-во, 2000. — С. 190-205.
5. Копейчиков В.В. Проблема самоврядування і її розв'язання в західних демократіях і в Україні: Лекція. — К.: Національна академія внутрішніх справ України, 2000. — 32 с.

КЛАСИФІКАЦІЯ МОДЕЛЬНИХ ПРАВОВИХ АКТИВ

Колодій Олексій Анатолійович, ад'юнкт кафедри теорії держави та права Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник: доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри теорії держави та права Національного університету «Національна юридична академія імені Ярослава Мудрого» *Петришин О.В.*

На наше переконання, модельний правовий акт – це концептуальний, письмовий, нормативно-правовий або праворекомендаційний документ, що приймається спеціально уповноваженими суб'єктами (міждержавними об'єднаннями, міжнародними організаціями, державними органами, органами місцевого самоврядування), містить модельні норми та принципи розраховані на врегулювання та охорону певних суспільних відносин, шляхом встановлення найбільш загальних та типових правил поведінки, на підставі та у відповідності до яких розробляються і приймаються інші правові акти – міжнародні і внутрішньодержавні, нормативно-правові та праворекомендаційні, особливо меншої юридичної сили, основним призначенням яких є уніфікації та гармонізації права в межах відповідних інтеграційних (міжнародних, регіональних, внутрішньонаціональних) правових процесів. А класифікація – це «система розподілення об'єктів (процесів, явищ) за класами (групами тощо) відповідно до визначених ознак. Інколи вживають термін категоризація у значенні «розподілення об'єктів на категорії» [1].

Різні автори, по різному класифікують модельні правові акти. Було б доцільно розглянути деякі з них. Отже, Копиленко О.Л., Мурашин Г.О. класифікують модельні законодавчі акти на такі види: повнотекстові модельні акти, що встановлюють загальні або узгоджені принципи регулювання; модельні акти, спрямовані на врегулювання частини тої справи, де в майбутньому будуть прийняті конкретні національно-державні законодавчі акти; модельні акти, де містяться взірцеві норми, що без змін можуть вводиться у закон, а також варіантні положення, що дають можливість вибору